

مسلمانان و بحران جهانی گندم

مسلمانان و بحران جهانی گندم

علی مقدس

شاید از آغاز یورش نظامی روسیه تاکنون، کسی گمان نمی کرد جنگ روسیه ماه ها به طول انجامد و شعله های آن دامن کشورهای اسلامی را نیز در برگیرد.

بحران ناشی از جنگ، تبعات معیشتی و اقتصادی گسترده در دنیا بوجود آورده و امنیت غذایی مسلمانان در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی را به خطر انداخته است.

جنگ روسیه، بازارهای جهانی و کشورهای اسلامی را با افزایش بی سابقه قیمت، مواجه ساخت و با کاهش چشمگیر غلات، گندم و فرآورده های گندمی مانند: ماکارونی و ...، تاثیرات اقتصادی گسترده در سطح بین الملل بوجود آورده است.

این اتفاق ناشی از موقعیت اقتصادی کشورهای روسیه و اوکراین به عنوان دو ابرقدرت اقتصادی در حوزه تولید گندم و غلات است.

فائو، (سازمان خوارو بار و کشاورزی ملل متحد) در پنجم مه 2022م، اعلام کرد، کشورهای وارد کننده گندم در آینده نزدیک، با چالش نان و تورم شدید فرآورده های گندمی روبرو خواهند شد، زیرا طبق آمار، حدود یک سوم، صادرات بین المللی گندم را دو کشور در حال جنگ، به خود اختصاص داده اند و روسیه مقام نخست تولید گندم در دنیا را از آن خود ساخته است.

تحلیل فائو از جنگ روسیه و اوکراین که بیش از 30 درصد گندم دنیا را تولید می کنند این هست که در ماه های آینده کشورهای مسلمان با کمبود و افزایش قیمت بی سابقه ی گندم و غلات روبرو خواهند شد، به همین خاطر جنگ جدیدی به نام جنگ گندم و غلات را پیش رو خواهند داشت.

سازمان نامبرده نایسامانی گندم در کشورهای وارد کننده را تا جایی چالش برانگیز خواند که چشم اندازی برای بهبود آن توصیف نکرد.

کشورهای مسلمان به جهت عدم زیرساخت، خشکسالی و غیره، حجم زیادی از غلات بخصوص گندم خود را از دیگر کشورها وارد می کنند اما اکنون به دلیل کاهش یکباره گندم، وارد فصل جدیدی از بحران غذایی دنیا شده اند.

کشورهای مسلمان خاورمیانه که حجم زیادی از گندم و غلات خود را از اوکراین وارد می کردند، به دلیل نابودی زیرساخت های اوکراین، به روسیه رو آورده اند و با قیمت های گزاف و دل بخواهی آن روبرو شده اند.

به عنوان مثال، مصر از جمله کشورهایی است که بیش از 80 درصد گندم خود را از اوکراین و روسیه تامین می کرد.

کشور لبنان نیز از دیگر کشورهای فقیر در حوزه اقتصاد به شمار می رود و 80 درصد گندم خود را تا پیش از این از اوکراین وارد می کرد.

از دیگر کشورهای بحران زده می توان به ترکیه اشاره نمود، زیرا از آغاز جنگ روسیه و اوکراین به

خاطر وابستگی شدید آن به واردات گندم، شهروندان ترکیه شاهد صفوف طولانی خرید نان با قیمت گزاف بودند. بحران گندم و غلات در ترکیه به دلیل حجم 65 درصدی واردات گندم، دانه های روغنی و غلات از روسیه است. ترکیه تا پیش از جنگ روسیه، با تورم بی سابقه و فزاینده ای روبرو بود.

کشورهای سوریه، افغانستان، عراق، یمن و ... نیز همانند لبنان و مصر با بحران اقتصادی و مشکلات تامین گندم مواجه هستند و خواهند بود.

کشورهای مسلمان آفریقایی نیز در شرایط سخت تری از خاورمیانه بسر می برند؛

به عنوان مثال: لیبی و سومالی نیز از کشورهای شمال و شرق آفریقا محسوب می شوند که 80 تا 85 درصد گندم خود را به واردات وابسته اند.

کشور ایران که در ده تا پانزده سال گذشته جزو کشورهای خودکفا و خود اتکا در تولید گندم به شمار می رفت، به دلیل خشکسالی و اعمال برخی سیاست ها، بخشی از میزان نیاز خود را به واردات اختصاص داده است. افزایش جهانی قیمت گندم و غلات، در ایران نیز اثر گذار بوده و شاهد افزایش قیمت و کمبود برخی فرآورده های گندمی مانند ماکارونی و ... بوده است.

تحلیلگران معتقد اند: در نتیجه بحران زنجیره تامین گندم، غلات و ماکارونی در جهان، قیمت ها همچنان رو به افزایش خواهد رفت زیرا بعید است تولیدکنندگان پیشرو جهانی مانند: برزیل، آمریکا، استرالیا، فرانسه، آرژانتین و کانادا، که در رتبه بعد از روسیه قرار دارند، بتوانند تولید خود را به میزان قابل توجهی افزایش دهند.

تحلیلگران علل این ناتوانی را قیمت صعودی کودهای شیمیایی و شرایط اقلیمی آب و هوایی در کنار کمبود عرضه و افزایش تقاضا، عنوان کرده اند.

در چنین شرایط بحرانی روسیه فضا را مناسب دیده است تا با اهرم معیشت و اقتصاد، کشورهای متکی به اتحادیه اروپا را متزلزل سازد.

به هرحال قیمت های رو به افزایش مواد غذایی اعم از (گندم، غلات، دانه های روغنی، ماکارونی و ...) در حال حاضر موجب نگرانی مسلمانان و غیر مسلمانان در سراسر جهان گردیده است.

از سوی دیگر کشورهای درگیر کرونا که مواد غذایی آن بیش از گذشته تقلیل رفته است و جزء کشورهای آسیب پذیر و کم درآمد محسوب می شوند، بحران دوجندان را تجربه خواهند کرد.

از این رو کشورهای اسلامی با توجه به بحران بوجود آمده، باید چاره بیندیشند تا ممالک غیر اسلامی با استفاده از اهرم گندم و ... مدیریت غذایی مسلمانان را به دست نگیرند و سیاست های ضد اسلامی خود را بر مسلمانان تحمیل نکنند.